

Vahit Türk, Şaban Doğan, Yasin Şerifoğlu. *Tarihî Türk Lehçeleri - Eski Anadolu Türkçesi Dersleri*. Kesit Yayınları, İstanbul Ekim 2011, 427 s.

Eski Anadolu Türkçesi, başlangıcı ve sonu kesin çizgilerle ayrılmamakla birlikte, 13. ve 15. yüzyıllar arasında Anadolu'da varlık göstermiş bir Türk dilidir. Eski Anadolu Türkçesi, Türkçenin tarihi seyri içerisinde dil özellikleri, gramer hususiyetleri, eserleri ve müellifleri açısından Türkoloji çalışmalarında önemli bir yere sahiptir. Bu dil hakkında bugüne kadar pek çok kitap ve makale yayımlanmış, bu dönemde yazılmış eserler hakkında birçok akademik çalışma yapılmıştır.

Eski Anadolu Türkçesine ait zengin bibliyografya halkasına bir yenisi daha eklenmiştir. *Eski Anadolu Türkçesi Dersleri* adlı bu kitap, Kesit Yayınları'nın çıkardığı Tarihî Türk Lehçeleri serisinin ikinci kitabıdır. Ekim 2011'de basılan kitabı, Prof. Dr. Vahit Türk, Yrd. Doç. Dr. Şaban Doğan ve Dr. Yasin Şerifoğlu kaleme almışlardır. "Tarihî Türk Lehçeleri" serisinin Kesit Yayınları'ndan çıkan diğer kitabı ise Gülden Sağol Yüksekaya, Mustafa Argunşah ve Özcan Tabaklar'ın hazırladığı *Karahanlıca, Harezmce, Kıpçakça Dersleri* adlı kitaptır.

Eski Anadolu Türkçesi Dersleri'nin editörü Prof. Dr. Hayati Develi sunuş kısmında kitapla ilgili şu sözlere yer vermiştir: "Tarihî Türk dil bilimi çalışmalarının birinci hedefi bu dönemleri araştırıp öğrenmek ise, ikinci hedefi de yeni Türk dili öğretmenleri ve Türklük bilgisi araştırmacıları yetiştirmek üzere bir bilim dalına yönelik ders malzemeleri üretmektir." Develi, *Eski Anadolu Türkçesi Dersleri* 'nin ikinci hedefe hizmet ettiğini söylemektedir. Adından da anlaşılacağı üzere *Eski Anadolu Türkçesi Dersleri*, üniversitelerde okutulabilecek bir ders kitabı niteliğindedir.

Kitabın başlangıç kısmında, Eski Anadolu Türkçesinin hangi yüzyıllar arasında kullanıldığı, nerede konuşulduğu, coğrafi ve siyasî faktörlerin bu dili nasıl etkilediği gibi genel konular ele alınmıştır. Bu genel bilgilerden sonra, Eski Anadolu Türkçesi üç döneme ayrılmış, her dönemin ayrı ayrı eserleri ve yazarları tanıtılmıştır. Eski Anadolu Türkçesinin ilk dönemi olarak kabul edilen Selçuklu Döneminde Karışık Dilli Eserler adı altında bir alt başlık açılmış, bu başlıkta "olga bolga" meselesinin sebepleri üç farklı görüşün ışığı altında maddeler halinde sıralanmıştır. Dönemle ilgili eserler tanıtılırken her eserin künyesi ve o eser üzerine yapılan çalışmaların isimleri verilmiştir.

Kitabın ikinci bölümü olarak kabul edilebilecek kısım, Eski Anadolu Türkçesinin ses ve şekil özelliklerinin yer aldığı kısımdır. Bu bölümde öncelikle

Eski Anadolu Türkçesinin ayırt edici özelliklerine genel bir çerçeveye bakılmış, daha sonra Eski Anadolu Türkçesinde kullanılan çekim ekleri sırasıyla alt alta yazılmıştır.

Kitabın sonraki kısmında ise Eski Anadolu Türkçesi ile yazılmış başlıca eserler tek tek tanıtılmıştır. Her eser için önce kısa bir bilgi verilmiş, sonrasında ise eser üzerine yapılmış çalışmalara değinilmiştir. Eserlerin tıpkıbasımlarından bazı bölümler aktarıldıktan sonra, eserden bir parçanın transkripsiyonu ve gramer incelemesi yapılmıştır. Gramer incelemesinde, tek tek bütün ekler ve işlevleri, kökün türü ve kökeni hakkında bilgi verilmiştir. "Örnek: Din serveri , Din: Arapçadan alınma söz, Server: Arapçadan alınma söz., +İ: İyelik 3. Tekil" (s.38)

Bu kitabın, Eski Anadolu Türkçesi için mühim bir kitap olduğu muhakkaktır. Ancak kitaba eklenmesinin daha yararlı olacağını düşündüğüm iki hususu belirtmek isterim. Öncelikle örnek metinlerin transkripsiyonu yapıldıktan sonra, kelime köklerinin türü yanında metindeki manaları da verilebilirdi. Bu, hem bu işe yeni başlayan öğrencilerin metinleri daha kolay anlayabilmelerini, hem de eklerin fonksiyonunu ve farklı kullanılışlarını daha kolay idrak edebilmelerini sağlayacaktır. Belirtilmesi gereken diğer bir husus ise, kitapta Eski Anadolu Türkçesinde kullanılan çekim ekleri sıralanırken, her bir ekin yanına bir örnek cümle konulabilirdi. Zira örnek verildiğinde, eklerin işlevleri ve cümledeki diğer kelimelerle ilişkileri daha rahat anlaşılacaktır.

Eski Anadolu Türkçesi Dersleri, dönemin tarihini, eserlerini ve müelliflerini, gramatikal özelliklerini bir arada bulundurması bakımından her öğrencide bulunması gereken bir el kitabı niteliğindedir. Özellikle lisans öğrencileri için faydalı olan bu kitap, Eski Anadolu Türkçesi ile ilgili bilinmesi gereken belli başlı şeylerin özeti gibidir.

Funda ŞAN*

* Arş. Gör. , Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, sanfunda@hotmail.com.